

Skötselråd

Ditt hem håller sig fräscht och snyggt längre om det rengörs och underhålls på ett riktigt sätt. Dessutom minskar slitaget med regelbunden skötsel. Många tvätt-, disk- och rengöringsmedel påverkar miljön. Det finns miljövänliga och skonsamma alternativ att köpa. För vardagsrengöring räcker det i många fall med miljömärkt handdiskmedel och vatten. Överdosera inte. Du kan komplettera med såpa eller annat medel märkt "Bra miljöval" eller "Svanen". Som ytterligare hjälpmedel kan du prova vit skrubbsvamp, tvålull, citronsyra, ättiksprit, T-röd eller hushållssoda.

Mer information om skötsel och underhåll av ditt boende finns att läsa i Drift- och Underhållspärmen, som finns hos din förening. Vid minsta tveksamhet om hur underhåll ska gå till så hänvisar vi till leverantörens information, som bland annat kan fås från deras hemsida respektive kundtjänst. Observera att det kan finnas beskrivning av skötselråd på material du inte har, bortse i så fall från dessa.

Golv

Trägolv bör du hålla fria från grus och liknande för att slippa repor och smågropar. Ha en dörmatta både utanför och innanför ytterdörren så slipper du få in en massa smuts och grus, som annars kan slita hårt på dina golv. Sätt tassar på möblerna (dock ej metalltassar som ger fläckar på trägolv) så undviker du onödiga märken och repor i golvet. Golven städas med dammsugning och fukttorkas med lätt fuktad skurtrasa och miljömärkt handdiskmedel om så krävs. Den vattenfilm som bildas efter skurduken ska torka inom 1 minut. Pölar av vätska eller vattenansamlingar bör omedelbart torkas upp eftersom

vätska ger bestående fläckar och gör att träet "reser" sig. Var sparsam med vatten så att det inte rinner in under lister och trösklar, då kan det bli fuktskador.

Plastmattor rengör du genom dammsugning och våttorkning med miljömärkt handdiskmedel. Var sparsam med vattnet så att det inte rinner in under lister och trösklar, då kan det bli fuktskador.

Linoleummattor bör inte behandlas med polish eftersom sådant kan innehålla starka kemikalier. Använd istället vax som är skonsammare.

(Lagret kan förbättras utan att det gamla avlägsnas, vilket krävs för polish). Ett vaxbehandlat golv rengör du bäst med torra städmetoder kombinerat med fuktmopping och miljömärkt handdiskmedel.

Klinker som är glaserade behöver endast torkas av med en fuktig trasa och sedan torkas torra. Oglaserade plattor, liksom marmor, rengör du lämpligen med såpa varvid samtidigt en skyddande yta bildas.

Väggar

Kakel som är glaserade behöver endast torkas av med en fuktig trasa och sedan torkas torra. Oglaserade plattor, liksom marmor, rengör du lämpligen med såpa varvid samtidigt en skyddande yta bildas.

Kakelfogar bör rengöras regelbundet med en kraftig rotborste. Använd varmt vatten och ett mildt rengöringsmedel. Rengör fogen innan den blir "rosafärgad" av tvårestorer och hudavlagringar.

Tapeter som har ett plastskikt går att torka av med fuktig trasa. Papperstapeter utan ytbehandling, juteväv, strå- och linnetapeter kan du dammsuga eller bara damma av. Fläckar kan ibland tas bort med radergummi.

Målade väggar kan tvättas med ljummet vatten och mildt rengöringsmedel.

Tak

Ett tak har ofta skrovlig yta och är svårt att rengöra. Risken är stor att det blir flammigt efter tvättning. Runt ventilationslock kan du rengöra taket genom att dammsuga med dammsugarborsten.

Fönster

Efter en tid i ditt nya hus kan fönstren börja kännas tröga. Du behöver då smörja gångjärnen.

Innerdörrar

Efter att ha bott i huset en tid kan dina innerdörrar behöva "spännas". Om du får känslan av att dörrarna "glappar" är det dags att späna beslaget som sitter i dörrkarmen. Sätt en skruvmejsel i det lilla hålet mitt på beslaget och spänn det. Då bör du komma tillrätta med problemet. Skulle innerdörrar eller balkongdörren börja gå trögt eller gnissla kan du behöva smörja gångjärnen med låsolja.

I köket

Snickerier får du rena med miljömärkt handdiskmedel och ljummet vatten. Prova annars miljömärkt rengöringsmedel eller såpa och ljummet vatten.

Köksluckorna bör efter en tids användande justeras. Detta gör du enkelt med en skruvmejsel. På gångjärnen finns två skruvar. Den ena justerar du luckan på höjden, den andra på djupet.

Bänkskivor oavsett material tål inte hög värme. Därför bör du aldrig ställa kastruller direkt på bänkskivan.

Laminatbänkskivor rengörs med en fuktad trasa samt ett mildt rengöringsmedel.

Träbänkskivor är känsliga för vatten och därför bör vätska och dylikt avlägsnas snabbt innan det blir bestående fläckar.

För att göra bänkskivan mer tålig måste den underhållas med rätt ytbehandling. Under första året är det särskilt viktigt att du kontrollerar och underhåller den. Observera att allt underhåll och all behandling ska utföras på en torr bänkskiva! Har du en kaffebryggare eller andra varma apparater placerade på bänkskivan bör de stå på ett underlägg. Eftersom de ofta kan bli varma på undersidan och värmen torkar ut träet under bryggaren. **En hårdvaxad träbänkskiva** behandlas med hårdvaxolja några gånger under det första året. Behandling bör ske så fort ytan känns sträv, uttorkad eller sliten.

En oljad träbänkskiva behandlas två gånger första veckan, därefter en gång i veckan under tre veckor. Upprepa efter en månad, tre månader och sex månader. Första tidens behandling av oljade skivor är oerhört väsentlig för att de ska bli lättskötta och snygga under en lång tid framåt. När ytan är blank och vattenavvisande börjar skivan att bli mättad. Tänk på att olja skivan även på kanterna och undersidan för att undvika torrspäckor eller att skivan slår sig. Uppstår fläckar som inte går att ta bort kan man slipa av skivan med ett fint sandpapper, glöm inte att olja in skivan efteråt. Tänk på att en del starka rengöringsmedel löser olja, då blir ytan ljus och sträv. Behandla då med olja omedelbart!

Granitbänkskivor håller sin glans även om den utsätts för hårt slitage och starka medel. I en del granitsorter kan det finnas små porer, detta är inget fel utan hör till granitens natur.

Marmor- och kalkstensskivor tål inga sura rengöringsmedel. Vilket innebär att du ska vara försiktig med citron, vin, vinäger, ättika och andra sura varor. Såpa är det bästa medlet för rengöring och underhåll. Iakttag stor försiktighet för användning av medel som ej uttryckligen har rekommenderats av leverantören, eftersom de ej tar ansvar för om stenskivan skadas av medel som de ej har rekommenderat.

Blandaren rengör du enklast med mildt handdiskmedel och ljummet vatten. Tänk på att rengöra blandarens sil med jämna mellanrum. På köksblandaren sitter vattenavstängningen till diskmaskinen. Denna bör du stänga av när du reser bort en längre tid.

Diskho och rostfria bänkar rengör du bäst med diskmedel och ljummet vatten. Annars kan du använda miljömärkt rengöringsmedel och vit skrubbsvamp. Tvålull gör rent effektivt men kan ge repor. Diskhon blir ren och fin med hjälp av ett rengöringsmedel med lätt slipeffekt. Rengör regelbundet diskbänkens vattenlås genom att ta loss och rensola det. Skruva även bort silen i diskhon någon gång om året för att rengöra under den, tänk på att skruva fast den ordentligt för att undvika läckage.

Glaskeramikhällen håller du ren genom att regelbundet torka ren hällen från eventuella matrester som lätt bränner fast. Till hällen brukar det medfölja en liten rakbladshyvel som du kan använda för att ta bort fastbrända matrester, använd den försiktigt så att inte hällen repas. För att ytterligare undvika repor i hällen bör du undvika att skaka till exempel en stekpanna direkt på hällen när du lagar mat.

Induktionshällen håller du ren på liknande sätt som en glaskeramikhäll annars genom att använda en trasa med ett mildt rengöringsmedel.

Ugnen rengörs genom att stryka på flytande såpa och värma

ugnen till ca 100 grader C. Stäng av när såpan bubblar och låt ugnen svalna. Fastbrända fläckar gnuggas du med tvålull. Tvätta rent med vatten. Har du en självrengörande ugn följer du anvisningarna i bruksanvisningen till ugnen.

Kyl- och frysskåp blir rena med miljömärkt handdiskmedel och vatten. Dammsug gärna på baksidan av kylan och frysen någon gång om året. Damm samlas lätt där och leder till att elförbrukningen ökar. Damm kan också utgöra en brandrisk. En frys med mycket is drar onödigt mycket energi. Frosta därför av regelbundet. Har du en NoFrost-frys följer du anvisningarna i bruksanvisningen till frysen. Rostfria dörrar rengöres enkelt med mikrofibertrasa.

Spisfläkten rengörs på samma sätt som snickerier. Om extra smutslösande medel behövs kan du använda T-röd. Filtret behövs rengöras ungefär varannan månad vid normal matlagning. Det gör du genom att diska det i diskho eller i diskmaskin med miljömärkt diskmedel.

Diskmaskin. Även om diskmaskinen klarar en del matrester på disken rekommenderar vi att du sköljer av det värsta innan du ställer disken i maskinen. Det är både sparsammare mot naturen och mot maskinen. Rengör silar, spolarmar och pump vid behov, för att hålla maskinen fräsch finns maskinrengöring att köpa i välsorterade livsmedelsbutiker. Bör utföras några gånger per år. Vi rekommenderar att du vrider av vattenavstängningen till diskmaskinen om du reser bort. Den sitter på köksblandaren.

I badrummet

Porslinstvättställ rengörs med en tvättsvamp och ett mildrengöringsmedel. För att få bort hårdare smuts t.ex. härpsprayrester kan man använda ett rengöringsmedel med mild slipeffekt. Rengör vattenlåset någon gång om året genom att skruva loss det.

Duschväggar av glas och kakel som fått kalkavlagringar rengör du enkelt genom att blanda varmt vatten blandat med ättikssprit, det löser nämligen upp kalk.

Gjutmarmor är väldigt känsligt för repor och rengöringsmedel med slipeffekt bör undvikas. Rengör med en mjuk tvättsvamp utan grov yta samt ett mildt rengöringsmedel avsett för badrum. Rengör vattenlåset någon gång om året genom att skruva loss det.

Golvbrunnen bör rengöras regelbundet för att fungera bra och inte lukta illa. Rensa vattenlåset genom att ta bort silen och lyfta upp insatsen i vattenlåset. Ta om möjligt isär vattenlåsdelarna så att du kommer åt överallt. Skulle avloppslukt uppstå efter rengöring kan det bero på att packningen runt vattenlåset inte sluter tätt ordentligt. Det undviker du genom att stryka lite fett, t.ex. margarin runt packningen innan du sätter tillbaka vattenlåset i golvet.

Toalettstolen tvättas du med handdiskmedel eller såpa. Det finns också miljömärkta rengöringsmedel som är speciellt avsedda för toalettrensning. Du kan även prova att desinficera med ättikssprit; håll i en deciliter, låt stå en stund, borsta rent och spola sedan. Tänk på att rengöra under kanten på insidan av toaletten, där samlas mycket smuts och avlagringar som med tiden luktar illa.

Tvättmaskinen arbetar bäst och drar mindre energi om filter

och silar rensas regelbundet. Rengör tvättmedelsfack och områdena runt i kring detta, det kan bildas vallar av olöst tvättmedel där. Kör maskinen tom på högsta temperatur då och då för att lösa ev. tvättmedelsrester och avlagringar som kan bildas. Välj miljömärkta tvättmedel, följ doseringsanvisningarna och fyll maskinen helt med tvätt. Centrifugera noga så minskar torktiden.

Torktummlaren har ett filter där det samlas ludd. Tag bort detta annars förlängs torktiden och mer energi går åt. Torktummlaren riskerar också att gå sönder om inte luddet tas bort eftersom maskinen inte kyls av ordentligt. Glöm inte att tömma behållaren på kondensvatten efter varje tumling. Rengör även ventilationskanaler och kondensor vid behov, rengöring i övrigt med ett mildt diskmedel och mjuk trasa. Mögel undviker du genom att hålla torrt i badrum och andra våtutrymmen. Använd gummiskrapa för att ta bort vattnet på golvet och rengör regelbundet. Se också till att ventilationen för våtrummet är tillfredställande.

Övrigt

Ventilationssystem kräver noggrann skötsel för att fungera ordentligt. Filterbyte eller filterrengöring, rengöring av ventiler och ibland även kanaler är nödvändigt. Ventilerna kan rengöras på plats med fuktad trasa eller papper. För grundligare rengöring kan du behöva ta ned ventilerna och diska dem med miljömärkt diskmedel och ljummet vatten. Det är viktigt att inte inställningarna på frånluftventilerna är förändrade. Skulle det inträffa krävs experthjälp för en ny injustering. Så här kan du kontrollera att ventilationen fungerar:

- Håll en bit papper på frånluftsventilen. Papperet bör sitta kvar av kraften i utsuget.
- Bildas fukt på fönster inomhus kan orsaken vara bristande ventilation eller dålig luftcirkulation. Kontakta fackman för åtgärd.

Målade ytor ska skötas olika beroende på vilken målningsbehandling ytan fått tidigare. Var noga med att följa rekommendationerna från målaren eller färgtillverkaren. Kontrollera regelbundet att målade fasader är i god kondition. Jordstänk, missfärgning från växtlighet bör tvättas bort. Enstaka skador bör målas över på samma sätt som den ursprungliga behandlingen. Ommålning bör utföras enligt färgtillverkarens anvisningar innan ytan blivit så försvagad av ålder att den inte är tillräckligt hållbar. Färgborttagning med färgborttagningsmedel bör göras som sista utväg eftersom dessa innehåller miljöskadliga lösningsmedel. Prova först att skrapa bort färgen eller att använda varmluftspistol.

Skulle mögel uppstå inomhus bör det alltid undersökas noggrant. Mögelpåväxt och svampangrepp kan i värsta fall ge svåra hälsoproblem. Expert hjälp fordras för analys och lämpliga åtgärder. Mögel kan inte tvättas bort permanent utan kan endast tvättas bort tillfälligt och då kan ett ammoniakhaltigt rengöringsmedel krävas. Undvik dock medel som innehåller klor.